

Dijital Çağda Radikal Yalnızlık: Yalnız Kurt Terörizminin Sosyo-Psikolojik Temelleri Üzerine Bir Analiz

**Radical Loneliness in the Digital Age: An Analysis of the Socio-Psychological Foundations of Lone Wolf
Terrorism**

Fatih TEKİN*

Kemal ASİLTÜRK**

Başvuru Tarihi: 06.05.2025

Kabul Tarihi: 02.11.2025

Makale Türü: Araştırma Makalesi

DOI: 10.5281/zenodo.18086110

Öz

Yirmi birinci yüzyılın hızla dijitalleşen güvenlik ortamında hiyerarşik örgütlenmelerin gölgesinden sıyrılarak bireysel düzeyde eyleme geçen “yalnız kurt” failer, terörizmin doğasını kökten dönüştürmektedir. Bu makale, 2001-2024 arasında Avrupa, Amerika ve Avustralya’da gerçekleşen seçilmiş saldırıları inceleyerek olgunun sosyo-psikolojik dinamiklerini güvenlik çalışmaları perspektifiyle bütünleştirir. Nitel doküman analizi yöntemiyle kitaplara, makalelere, gazete haberlerine dayalı veri seti oluşturulmuştur. Bulgular sosyal dışlanma, psikolojik kırılmalıklar, çevrim içi ağların ideolojik telkini ve kişisel travmaların politik öfkeye eklenmesi doğrultusunda radikalleşmenin çok katmanlı ilerlediğini göstermektedir. Medyanın korku söylemi, gözetimi yaygınlaştıran politikalara meşruiyet sağlayarak mahremiyet ve ifade özgürlüğü alanlarını daraltmaktadır. Bu süreç liberal demokrasilerde geri dönülmesi güç kırılmalıklar yaratmaktadır. Çalışma, psikolojik danışmanlık, dijital medya okuryazarlığı ve algoritmik şeffaflığı içeren çok disiplinli önleme stratejileri önererek literatürdeki kavramsal dağınıklığı giderirken politika yapıcılara öngörü zorluğu yüksek bu tehdidin yönetiminde uygulanabilir bir yol haritası sunar. Makale, yalnız kurt terörizmini kavramsal ve ampirik boyutlarıyla değerlendirerek güvenlik çalışmaları literatüründe tartışmaları derinleştirecek bir çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Terörizm, Yeni Nesil Terörizm, Güvenlik, Radikalleşme, Yalnız Kurt

Abstract

In the rapidly digitizing security environment of the twenty-first century, “lone wolf” perpetrators who break away from hierarchical organizations and act at the individual level are fundamentally transforming the nature of terrorism. This article examines selected attacks that took place between

* Arş. Gör. Dr., İnönü Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, fatihtekin@inonu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2227-0784

** Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, asilturk Kemal@gmail.com, ORCID: 0009-0000-4865-3930

2001 and 2024 in Europe, the United States, and Australia, integrating the socio-psychological dynamics of the phenomenon within the framework of security studies. A qualitative document analysis method was employed to construct a dataset based on books, academic articles, and newspaper reports. The findings indicate that radicalization progresses through multiple layers, shaped by social exclusion, psychological vulnerabilities, ideological influence within online networks, and the fusion of personal trauma with political anger. Fear-based narratives disseminated by the media legitimize surveillance-oriented policies, narrowing the space for privacy and freedom of expression. This trend creates fragile conditions in liberal democracies that are increasingly difficult to reverse. By proposing interdisciplinary prevention strategies, including psychological counseling, digital media literacy, and algorithmic transparency, the study addresses the conceptual fragmentation in the literature and offers policymakers a practical roadmap for managing this complex and unpredictable threat. Through its conceptual and empirical assessment of lone wolf terrorism, the article provides a comprehensive framework that aims to enrich and deepen ongoing debates in the field of security studies.

Keywords: Terrorism, New Generation Terrorism, Security, Radicalization, Lone Wolf

Giriş

Terörizm, 21. yüzyılda biçimsel ve işlevsel açıdan büyük bir dönüşüm yaşamıştır. Geleneksel örgütlü yapılar yerini daha dağınık, bireysel biçimde ve dijital ağlar üzerinden örgütlenen eylem biçimlerine bırakmıştır. Kullanılan yöntemler, hedefler ve araçlar çeşitlenmiştir. Örgütlü, hiyerarşik yapılara dayanan klasik saldırı biçimleri yerini giderek daha fazla bireysel eylemlere bırakmaktadır. Yalnız kurt (lone wolf) ya da yalnız aktör (lone actor) olarak anılan fail profili çağdaş güvenlik gündeminde merkezi bir öneme yerleşmektedir. Bu yeni tehdit tipi, istihbarat birimlerinin ve kolluk güçlerinin öngörü kapasitesini sınırlandırmakta ve toplumsal huzuru da doğrudan sarsan bir risk alanı oluşturmaktadır. Özellikle 11 Eylül Saldırıları sonrasında örgütsel bağlantılardan yoksun saldırılar yoluyla terörün yeniden şekillenmesi, devletlerin güvenlik mimarisini derinden etkilemiş ve bireylerin radikalleşme sürecini anlamayı stratejik bir zorunluluk hâline getirmiştir.

Yalnız kurt terörizminin kavramsal sınırları henüz tam olarak netleşmemiştir. Kimileri bu olguyu faillerin fiziksel izolasyonuna indirgerken, kimileri de dijital etkileşimler ve söylemsel ağlar üzerinden beslenen radikalleşme zincirini bu tanıma dâhil etmektedir. Dijital mecraların sunduğu ideolojik metinler ve sanal topluluklar, görünürde “yalnız” olan failleri görünmez ittifaklara dâhil ederken, medya bu karmaşık yapıyı çoğu kez tekil bir başlık altında sunarak kavramı semantik bakımdan bulanıklaştırmaktadır. Öte yandan, faillerin adlî sicillerinin temiz olması ve örgütsel iz bırakmayan eylem stratejisi erken uyarı mekanizmalarını zayıflatmakta ve şiddetin dijitalleştiği bu çağda yalnız kurt terörizmini çok katmanlı bir toplumsal meseleye dönüştürmektedir (Jules vd., 2024, ss.142-143).

Sosyo-psikolojik etkenler, kimlik bunalımı, toplumsal dışlanma ve izolasyon deneyimi, yalnız kurt teröristinin eylem motivasyonunu belirleyen temel faktörlerdendir. Emir-komuta zincirine tabi olmayan bu failer, sosyal medyanın imkânlarıyla hızlanan radikalleşme süreci sayesinde kendi eylemlerini bağımsız biçimde planlayıp icra edebilmektedir. Dolayısıyla klasik güvenlik politikaları, bu öngörülemeyen tehdide karşı yetersiz kalmaktadır ve radikalleşme sürecine dair bütüncül bir kavrayış geliştirilmesi aciliyeti öne çıkmaktadır.

Literatürde yalnız kurt terörizminin tanımı, nedenleri ve dijital boyutu üzerine önemli katkılar bulunmasına rağmen, olgunun sosyo-psikolojik dinamiklerinin daha kapsamlı şekilde incelenmesine yönelik ihtiyaç görülmektedir (Aras, 2023; Bağış, 2021; Ganor, 2021; Gallagher, 2017; Karaağaç, 2020; Leenaars ve Reed, 2016; Martin, 2017; Zierhoffer, 2014). Bu makale söz konusu

boşluğu doldurmak amacıyla şu temel soruya yanıt aramaktadır: Yalnız kurt eylemlerini tetikleyen sosyo-psikolojik etmenler nelerdir ve bu etmenler bireyin radikalleşme sürecini nasıl biçimlendirmektedir? Araştırmanın ana hedefi, yalnız kurt saldırılarının “yeni nesil terörizm” çerçevesinde anlaşılmasına katkıda bulunmak ve bu olgunun önlenmesine yönelik politika önerileri geliştirmektir.

Bu araştırma, yalnız kurt terörizmini anlamada sosyo-psikolojik faktörlerin belirleyici rolünü açıklığa kavuşturmayı hedeflemektedir. Çalışmanın temel araştırma soruları, bireysel radikalleşme sürecinde hangi psikolojik ve toplumsal etkenlerin belirleyici olduğu, dijital etkileşimlerin bu süreci nasıl hızlandırdığı ve bireyin eyleme geçiş kararını hangi kırılma anlarının tetiklediği yönündedir. Bu çerçevede makalenin varsayımı, yalnız kurt faillerin ideolojik motivasyondan önce yoğun bir sosyal dışlanma, kimlik krizi ve aidiyet yitimi deneyimledikleri; dijital ağların ise bu duygusal boşluğu ideolojik telkinle doldurarak eylem motivasyonunu güçlendirdiği yönündedir. Araştırmanın amacı, yalnız kurt terörizminin bireysel psikodinamikler, toplumsal çevre ve dijital bağlam arasındaki etkileşim içinde kavramsallaştırılmasına katkı sunmayı ve mevcut güvenlik yaklaşımlarının bu çok katmanlı olguyu anlamada hangi noktalarda yetersiz kaldığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylece çalışma, hem akademik literatüre bütüncül bir analiz kazandırmayı hem de politika yapıcılar açısından uygulanabilir erken uyarı ve önleme stratejilerine teorik zemin hazırlamayı amaçlamaktadır.

Makalede nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup kitaplar, makaleler, gazete haberleri değerlendirilerek doküman analizi gerçekleştirilmiştir. Küresel ölçekte seçilen çarpıcı yalnız kurt saldırı örnekleri üzerinden fail profilleri, radikalleşme patikaları ve toplum tepkileri karşılaştırmalı biçimde incelenmiştir. Bulgular, yalnız kurt terörizmiyle mücadelede sosyal dayanışma ağlarının güçlendirilmesi, psikolojik destek mekanizmalarının yaygınlaştırılması ve çevrim içi radikalleşmeyi önleyici eğitim programlarının kritik rolüne dikkat çekmektedir.

Yeni Nesil Terörizm: Yalnız Kurt Terörizmi

Terörizm, siyasal bir dönüşüm arayışında korkunun bilinçli olarak üretilmesi ve araçsallaştırılmasıdır. Şiddet ya da şiddet tehdidi, yalnızca doğrudan hedefi değil, çok daha geniş bir kitleyi etkileyecek biçimde tasarlanır. Bu yönüyle terörizm, fiziksel zarardan öte psikolojik etki yaratmayı, korku üzerinden güç inşa etmeyi amaçlayan bir iletişim stratejisidir. Asıl hedef, görünürdeki saldırıdan öte, toplumun zihninde kalıcı bir tehdit duygusu inşa ederek politik dengeyi sarsmaktır (Hoffman, 2006, s. 40).

Yirmi birinci yüzyılda terör olgusunun geçirdiği dönüşüm, yerel ölçekli hiyerarşik yapılardan ulus-ötesi, esnek ve çoğu kez görünmez ağlara doğru evrilmiştir. Bu dönüşümün en çarpıcı boyutu, terörist şiddetin artık özgül hedeflere yönelmek yerine rastgele seçilen masum sivilleri kapsamına alması ve faillerin kimyasal, biyolojik ya da nükleer silah gibi kitle imha araçlarına erişebilecek kapasiteye ulaşmasıdır (Doğan, 2020, ss. 49-50). Bu nedenle, “yeni nesil terörizm” kavramı yalnızca saldırıların coğrafi olarak daha geniş bir alana yayılmasıyla değil, aynı zamanda sahip olduğu yıkıcılık kapasitesiyle de geçmiş dönemlerden belirgin şekilde ayrılmaktadır. Günümüzde terör, artık belirli hedeflere yönelen stratejik bir şiddet biçimi olmaktan çıkmış, sıradan bireyleri günlük yaşamın olağan akışında yakalayarak bir korku düzeni inşa eden öngörülemez bir tehdide dönüşmüştür. Bu gelişmeler, terörizmin karakterinde yalnızca bir niceliksel artışın ötesinde derin bir niteliksel dönüşüme işaret etmektedir. Artık karşımızda, geleneksel savaş mantığıyla açıklanamayacak kadar dağınık, düzensiz ve çoğu zaman kendi ideolojik merkezinden bile kopmuş bir şiddet biçimi vardır. Sanki bir zamanlar örgüt disiplinine bağlı olan terör, zincirlerinden kurtulmuş ve rastgele yönlerde savrulan bir şiddet enerjisine dönüşmüştür. Bu dönüşüm, sadece kullanılan araçların değil seçilen

hedeflerin, uygulanan taktiklerin ve yaratılan psikolojik etkinin de kökten değiştiğini göstermektedir (Tomasiewicz, 2022; Gofas, 2012; Tucker, 2001). Böylece terör, artık bir güvenlik meselesi olmanın ötesinde bireyin gündelik yaşamla kurduğu dengeyi bozan, kolektif travmalar üreten ve modern toplumların zihinsel haritalarını yeniden çizen çok boyutlu bir tehdit hâlini almıştır.

Bu yeni terörizm modelinin başlıca özellikleri beş başlıkta toplanabilir. İlk olarak, failer gevşek bağlarla örülmüş ve sınırları kolayca aşan ağlar içinde hareket ederler. İkinci olarak, eylemlerini çoğu kez dinî fanatizmden beslenen bir motivasyonla temellendirirler. Üçüncüsü, olabildiğince fazla can kaybı yaratacak yöntemler aradıkları için kitle imha silahlarına özel bir ilgi duyarlar. Dördüncü olarak, kurban seçimi rastgele olup herhangi bir ayırım gözetilmez. Beşinci ve belki de en ayırt edici unsur ise failerin teknolojik yenilikleri yakından takip ederek saldırı tasarımı dijital imkânlardan yoğun biçimde faydalanmalarıdır (Duyvesteyn, 2004, s. 443; Kurt ve Kaya, 2021, s. 213). Örneğin El-Kaide terör örgütünün en bilinen dijital yayınlarından biri olan *Inspire*¹ dergisi, bu stratejinin pratik kılavuzu işlevi görmektedir. Dergi, özellikle bireysel eylem kapasitesine sahip yalnız kurt aktörleri teşvik eden söylemleriyle öne çıkar. İnşa ettiği şiddet repertuarı, herhangi bir örgütsel bağlantıya gerek duymadan gerçekleştirilebilecek eylemlerden oluşur. Örneğin basit mutfak malzemeleriyle yapılabilecek düdüklü tencere bombaları, gündelik mekânlara yönelik kundaklamalar, trafik kazaları yoluyla düzenlenecek saldırılar ve araçların patlayıcı düzeneğe dönüştürülmesi gibi yöntemler bu çağrılar arasında yer almaktadır. Öyle ki *Inspire* dergisi bu ideolojik yönlendirmeyi sıradan hayatın içine sızdırmayı amaçlayarak, “Annenin mutfağında bomba yap” başlıklı bir yazı ile ev ortamında bomba yapımını adım adım tarif edecek kadar ileri gitmiştir (Novenario, 2016, s. 959). Gündelik hayatın olağan akışına sızan, mutfağı bile savaşın cephe hattına dönüştürebilen yeni nesil bir terörizmin şafağında radikalleşmeyle mücadelenin ne kadar önemli bir konu olduğu görülmektedir.

Gus Martin (2017, s. 65), terörizmin günümüzde geçirdiği dönüşümü anlamlandırırken, onun yapısal ve işlevsel özelliklerine dikkat çeker ve bu dönüşümün temel ayırt edici unsurlarını asimetrik örgütlenme biçimi, hücreli yapıların esnekliği ve sahip olunan yüksek tahrip kapasitesi olarak tanımlar. Ona göre, çağdaş terör yalnızca askeri değil, aynı zamanda sembolik bir savaş yürütmektedir. Bu yeni şiddet biçimi, dinsel ve mistik motiflerle örülmüş ideolojik bir söylemi temel alırken, hedef seçiminde ise sembolik değeri yüksek alanlara yönelerek psikolojik etkiyi en üst düzeye çıkarmayı amaçlar. Martin, ayrıca bu yapının medya ile kurduğu ilişkiye özel bir vurgu yapar: terörist grupların medya araçlarını yalnızca mesajlarını yaymak için değil, aynı zamanda kamusal korkuyu biçimlendirmek, politik tepki üretmek ve görünürlüklerini stratejik biçimde artırmak amacıyla kullandıklarını belirtir. Bilişim teknolojileriyle beslenen bu yeni terör dalgası, klasik saldırı biçimlerinin ötesine geçerek dijital mecraı hem bir silaha hem de bir sahneye dönüştürmektedir.

Yalnız kurt kavramı, Louis Beam’ın 1980’lerde ortaya attığı “Lidersiz Direniş” fikrine dayanan kuramsal bir zemin üzerinde yükselir. Beam’ın bireysel ve özerk eylemlere yaptığı vurgu, günümüzde literatürde “yalnız kurt terörizmi” olarak anılan eylem repertuarının teorik çerçevesini oluşturmuştur (Gallagher, 2017, ss. 62-63). Yalnız kurt saldırıları, herhangi bir örgütsel hiyerarşiye biçimsel olarak bağlı olmayan, ancak çoğu kez dinî ya da ideolojik bir söylemden ilham alan bireylerin gerçekleştirdiği siyasal şiddet eylemlerini ifade eder. Bu aktörler, belirli bir topluluğu, kurumu ya da toplumsal kesimi hedef alarak bireysel şiddet uygular. Moskalenko ve McCauley (2011, s.115), söz konusu bireylerin yalnızca psikopatolojik saiklerle değil, örgütsel üyelik gerektirmeyen güçlü politik kimlik aidiyetleriyle de hareket ettiklerini öne sürmektedir. Bireyler, içinde bulundukları ideolojik

¹ El-Kaide’nin İngilizce yayın organı *Inspire* dergisi, 2010 yılında Arap Yarımadası El-Kaidesi tarafından yayımlanmaya başlamış, Batı’daki “yalnız kurt” eylemcileri çevrim içi radikalleşirmeyi ve onlara pratik saldırı talimatları sunmayı amaçlayan bir propaganda aracıdır. Dergi, dijital cihadın öncül örneklerinden biri olarak kabul edilir. Türkçe’de “ilham vermek” anlamına gelen *Inspire* adının seçimi, derginin ilk sayısında Kur’an’daki “müminleri savaşa teşvik et” (Enfâl, 65) ayetine dayandırılmış; böylece dergi, Müslümanlara “cihada motive edici bir çağrı” misyonu atfetmiştir (Gözlek ve Narmanlıoğlu, 2023, s.130-131).

evrenin ahlaki yükünü kişisel düzeyde üstlenirler. Grup kimliğiyle özdeşleşme kapasitesinin kişisel fedakârlığı mümkün kıldığı ve böylece bireysel terör eylemlerinin politik bir misyon kazandığını belirtilir (Moskalenko ve McCauley, 2011, s. 122).

Martin (2017, s.352), yalnız kurt terimini herhangi bir terör örgütüne resmî üyeliği bulunmayan, ancak belirli bir ideolojinin, dinî akımın ya da kültürün etkisi altında siyasal şiddete başvuran bireyleri tanımlamak için kullanır. Bu bağlamda yalnız kurt saldırıları, klasik örgütlü terör biçimlerinden eylemin planlanması, hedef seçimi ve lojistik imkânları bakımından ayrılmaktadır. Örgütsel hiyerarşi, profesyonel eğitim ve geniş finansman olanakları yerini kısıtlı kaynaklarla yürütülen, düşük maliyetli, çoğu kez amatörce tasarlanmış eylemlere bırakmaktadır (Zierhoffer, 2014, ss. 49-50). Propaganda faaliyetleri, sosyal medya etkileşimleri ve çevrim içi radikalleşme süreçleri, bu bireylerin ideolojik esin kaynaklarını oluşturarak örgütle doğrudan teması gerektirmeyen bir radikalleşme süreci yaratmaktadır.

Yalnız kurt terörizminin kavramsal sınırları henüz tam olarak netleşmemiştir. Spaaij ve Hamm (2015, s.169), yalnız kurt teriminin medya söylemi ile radikal siyasal aktörler tarafından popülerleştirildiğine ve sosyal bilimlerdeki kavramsal tutarlığın tartışmalı olduğuna dikkat çeker. Bu belirsizlik, tek başına hareket eden bireyler ile küçük ve gevşek bağlarla bağlı hücresel gruplar arasındaki ayrımı analitik açıdan karmaşıklaştırmaktadır. Dolayısıyla yalnız kurt terörizmine dair araştırmalar hem kavramsal berraklık hem de metodolojik titizlik bakımından hâlen geliştirilmesi gereken bir alana işaret etmektedir.

Yalnız Kurt Teröristlerinin Profili ve Motivasyonları

Martha Crenshaw’a göre terörizmi anlamak, bireysel psikolojiyi toplumsal bağlamdan koparmadan okumayı gerektirir. Terörist eylemler tek bir “kişilik tipine” indirgenmemelidir ve veriler, faillerin çoğunun patolojik değil, olağan bireyler olduğunu gösterir. Ortak yönleri, şiddeti siyasal bir araç olarak meşrulaştıran algısal bir çerçeveye sahip olmalarıdır. Devleti ahlaken yozlaşmış ve adaletsiz gören kişi için şiddet, meşru bir karşılık hâline gelmektedir. Grup aidiyeti, suçluluk ve intikam duyguları bu meşruiyeti pekiştirmektedir. Yoldaşlarının ölümü ya da hükümetin baskısı, intikam dürtüsünü beslemektedir. Bu psikolojik atmosferde terörizm, bireysel bir seçimden ziyade dayanışma, suç ortaklığı ve tecritin ürettiği bir kapanma döngüsüne evrilmektedir. Bu psikolojik etkileşim, eylemcileri geri dönmekten caydıran görünmez bir tutkal gibidir ve terörizmin sürekliliğini sağlamaktadır (Crenshaw, 1981, ss. 389-393).

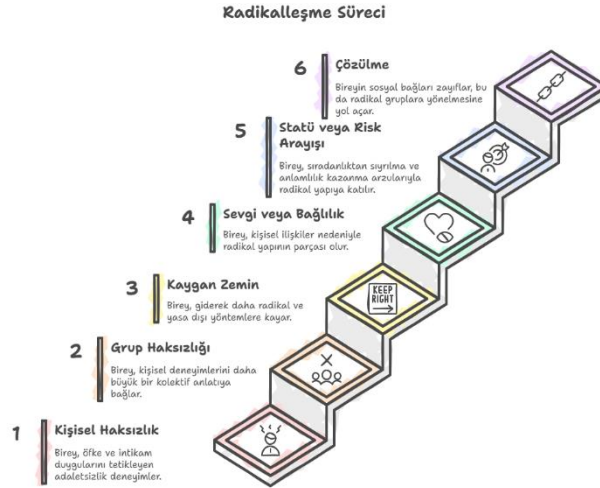
Walter Laqueur’e göre terörizm, çok farklı siyasal inançlara sahip insanlar tarafından kullanılabilen bir ideoloji değil, bir ayaklanma stratejisidir. Bu durum, konunun yorumlanmasını zorlaştırmaktadır (Laqueur, 2002, s. 4). Bu nedenle her terörist hareket, doğduğu siyasal, toplumsal ve kültürel bağlam içinde özgün bir anlam kazanır ve bu hareketler birbirine benzemez. Bununla birlikte, faillerin çoğu gençtir ve bu yaş ortaklığı onların psikolojik kırılganlığını da artırır (Laqueur, 2002, s. 120). Kimi dengeli ve bilinçli bir politik saikle hareket ederken (Laqueur, 2002, s. 121), kimi de amaçtan yoksun, dengesiz bir öfkenin esiri hâline gelir (Laqueur, 2002, s. 128).

Yalnız kurt teröristlerinin ise bireysel profili, klasik örgütlü terörist tiplerinden belirgin biçimde ayrılmaktadır. Literatür, bu faillerin çoğunlukla sosyal dışlanma, kişilik bozuklukları ya da kronik psikolojik rahatsızlıklar deneyimlediğini belirtmektedir. Sosyal izolasyon ve depresyon, radikalleşme sürecini tetikleyen başlıca faktörler arasındadır. Kişisel şikâyetler, politik hoşnutsuzluklar ve dinî-ideolojik etkiler bireyin şiddete yöneliminde iç içe geçmiş saikler olarak öne çıkar. Nitekim gözlemlere göre faillerin büyük çoğunluğu genç-yetişkin yaş grubunda, bekâr ve erkeklerden oluşur (Leenaars ve Reed, 2016, ss. 6-7).

Yalnız kurt faillerin, suikastçıların ve okul saldırganlarının benzer psikososyal örüntüler sergilediği görülmektedir. Bu faillerin ortak paydasında, derinlemesine hissedilen kişisel ya da toplumsal haksızlık algısının bulunduğu, ani yaşamsal kırılmaların radikalleşme sürecini hızlandırdığı ve bireylerde depresyon ile intihara eğilimli davranışların sıklıkla ortaya çıktığı saptanmıştır (McCauley vd., 2013, s. 14-15). Elde edilen veriler, radikalleşmenin ideolojik içeriklerle temasın sonucu olmanın ötesinde bireyin yaşadığı travmatik deneyimlerin ve kırılğan psikolojik durumların da bu süreci beslediğini ortaya koymaktadır (McCauley vd., 2013, s. 16-17).

Bireysel radikalleşme süreçlerinin psikolojik boyutunu açıklamada McCauley ve Moskalenko'nun altı aşamalı modeli yol göstericidir. Clark McCauley ve Sophia Moskalenko (2011), bireysel radikalleşme süreçlerini açıklamak amacıyla geliştirdikleri altı aşamalı modelde bireylerin radikal şiddete yönelme süreçlerini sosyo-psikolojik bir düzlemde bütüncül şekilde açıklamaktadır. Bu modelde her bir aşama, bireyin hem kişisel yaşantılarından hem de içinde bulunduğu sosyal çevre ve gruplardan kaynaklanan etkilerle nasıl radikalleştiğini gözler önüne serer. İlk aşama olan *kişisel haksızlık (personal grievance)*, bireyin kendisinin veya sevdiklerinin doğrudan zarar gördüğü adaletsizlik deneyimleriyle başlar. Bu haksızlıklar, kişinin öfke, mağduriyet ve intikam duygularını besler. İkinci aşama olan *grup haksızlığı (group grievance)* ise bireyin kendini ait hissettiği grubun uğradığı yapısal ya da sembolik şiddet nedeniyle hissedilen öfke ve adaletsizlik duygusunu ifade eder. Bu aşamada birey, kişisel deneyimlerini daha büyük bir kolektif anlatıya bağlayarak “benim yaşadığım değil, bizim yaşadığımız” bir mağduriyet duygusuyla hareket eder. Üçüncü aşama olan *kaygan zemin (slippery slope)*, bireyin başlangıçta sembolik ya da barışçıl eylemlerle verdiği tepkinin giderek daha radikal ve yasadışı yöntemlere kaydığı süreci tanımlar. Bu geçiş genellikle küçük bir ihlal veya ideolojik meşrulaştırmayla başlar ve zamanla radikal normallik hâlini alır. Dördüncü aşamada, *sevgi ya da bağlılık (love)* devreye girer. Birey çoğu zaman ailesi, arkadaş çevresi ya da bir grup içindeki aidiyet duygusu nedeniyle radikal yapının parçası olur. Bu aşamada ideolojiye bağlılıktan ziyade bireysel ilişkilere duyulan sadakat belirleyici olmaktadır. Beşinci aşama olan *statü veya risk arayışı (risk and status)*, bireyin sıradanlıktan sıyrılma, anlamlılık kazanma, kahraman olma ya da tehlikeye meydan okuma arzularıyla radikal yapıya katılmasını açıklar. Özellikle genç bireylerde bu tür dürtüler güçlü bir motivasyon kaynağıdır. Son aşama ise *çözülme (unfreezing)* olarak tanımlanır. Çözülme, bireyin sosyal bağlarının zayıfladığı, kimlik krizine sürüklendiği veya hayatında bir kopuş yaşadığı anlarda ortaya çıkar ve bireyin alternatif bir anlam arayışıyla radikal gruplara yönelmesini kolaylaştırır. McCauley ve Moskalenko'nun bu altı aşamalı modeli, bireysel radikalleşmenin yalnızca ideolojik değil, aynı zamanda duygusal, ilişkisel ve durumsal faktörlerin etkileşimiyle geliştiğini göstermektedir.

Ampirik kanıtlar, söz konusu psikososyal mekanizmaları destekler niteliktedir. Paul Gill, John Horgan ve Paige Deckert (2014, ss. 427-430), Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'da 1990 sonrası dönemde eyleme karışan ya da eylem planlayan 119 fail üzerinde yaptıkları çalışmada, örneklem %96.6'sının erkek, %50'sinin bekâr, önemli bir bölümünü de işsiz olarak tespit etmiştir. Faillerin %40'8'i akıl sağlığı sorunları yaşamaktadır. En yaygın motivasyonlar sırasıyla dinî nedenler, aşırı sağcı ideolojiler ve radikalizmdir. Araştırmacılar, uzun süren hazırlık evresi ile çevrim içi bağlantıların radikalleşme hızını ve taktik tercihleri anlamada kritik olduğunu vurgular.

Şekil 1. McCauley ve Moskalkenko (2011) tarafından ortaya konulan bireysel radikalleşme modeli

Vakaya dayalı analizler de benzer bir tablo çizer. Zierhoffer (2014, ss. 54-56), tehdit değerlendirme modeli kapsamında Theodore Kaczynski, Eric Rudolph ve Carlos Bledsoe vakalarını incelemiş; Kaczynski’de paranoid şizofreni, Rudolph’ta beyaz üstünlükçü motivasyonlar, Bledsoe’da ise dinî radikalleşme saptamıştır. Gallagher (2016, ss.75-76) da akıl sağlığı sorunları, sosyal dışlanma ve kişilik bozukluklarının birçok yalnız kurt vakasında belirleyici olduğuna işaret eder.

Motivasyonel düzeye bakıldığında, Spaaij ve Hamm (2015, s.174) yalnız kurt faillerin tekil bir nedenden ziyade kişisel travmalar ile ideolojik nefretin harmanlandığı “hibrit” bir motivasyon yapısına sahip olduklarını belirtir. Bu hibrit yapı, çoğu zaman bireyin doğrudan deneyimlemediği haksızlıklara duyulan yoğun empatiyi içerir. Moskalkenko ve McCauley’nin (2011, s.117) 1989 yılında Rusya’daki Vera Zazulich örneğinde görüldüğü üzere, üçüncü şahısların uğradığı adaletsizlikler bile birey tarafından ahlaki bir görev bilinciyle içselleştirilebilir ve politik şiddeti meşrulaştıran güçlü bir tetikleyiciye dönüşebilir. Zazulich’in herhangi bir kişisel mağduriyet yaşamamış olmasına rağmen, bir öğrencinin keyfi biçimde kamusal şekilde kırbaçlanmasına duyduğu öfke, onun radikal bir eyleme yönelmesine neden olmuştur. Olay General Governor Trepov’un bir öğrenci olan Bogolubov’un selam vermediği gerekçesiyle cezalandırılması emrini vermesiyle başlamış ve bu eylem kamuoyunda büyük tepki doğurmuştur. Zazulich, doğrudan mağdurla hiçbir tanışıklığı olmamasına rağmen olayın kamu vicdanında yarattığı yankıyı içselleştirmiş ve eyleme geçmeden önce benzer amaçlarla hareket eden radikal grupların da herhangi bir adım atmadığını öğrenince “adaleti sağlama” sorumluluğunu bireysel düzeyde üstlenmiştir. Bir devlet görevlisini öldürmeyi göze alarak General Trepov’u silahla yaralamış ve yakalandıktan sonra da eylemin arkasında ahlaki bir gerekçe olduğunu savunmuştur. Bu örnek, yalnız kurt tipi bireysel radikalleşmelerde ideolojik bağlılıktan ziyade, güçlü ahlaki hassasiyetlerin ve üçüncü şahıslar için duyulan derin empatik tepkilerin politik şiddetin psikolojik tetikleyicisi olabileceğini göstermektedir (Moskalkenko & McCauley, 2011, ss. 116-117).

Yalnız kurt teröristlerinin profilleri genel olarak değerlendirildiğinde sosyal izolasyon, ruh sağlığı sorunları ve çok katmanlı mağduriyet algılarının kesişiminde şekillenmektedir. Yalnız kurt teröristlerinin motivasyonları, kişisel travmaların ideolojik çerçevelerle birleştiği karmaşık bir yapıda ortaya çıkmaktadır. Bu çok boyutlu görünüm, yalnız kurt terörizmine dair politika ve güvenlik stratejilerinin, bireysel psikodinamikleri toplumsal ve ideolojik bağlamla birlikte ele alan kapsamlı bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır.

Örnek Olay İncelemeleri

Yalnız kurt eylemlerinin yoğunlaştığı 2016 yılı, dinî radikalleşme ile ideolojik ve psikolojik motivasyonların kesiştiği karmaşık bir tablo sunmuştur. Özellikle Almanya, Belçika, Amerika Birleşik Devletleri, Avustralya ve Birleşik Krallık'ta meydana gelen saldırılar, çevrim içi radikalleşmenin hız kazanması ve kişisel travmaların ideolojik nefretle harmanlanması sonucu ortaya çıkan hibrit motivasyonların pratik yansımalarını sergilemiştir. Aşağıda yer alan vakalar, yalnız kurt terörizminin çok boyutlu niteliğini ve güvenlik kurumları açısından yarattığı öngörü zorluğunu somut biçimde ortaya koymaktadır.

2016'da Almanya'da art arda gerçekleşen dört ayrı saldırı, fail profillerindeki çeşitliliği ve motivasyonel farklılaşmayı gözler önüne sermiştir. Birincisi Münih tren garı olayıdır. İşsiz bir marangoz, psikiyatrik tedavi sürecindeyken “Siz kâfirsiniz, ölmelisiniz!” diye bağırarak bıçaklı saldırıda bulunmuş, bir kişiyi öldürüp üç kişiyi yaralamıştır. Güvenlik makamları örgütsel bağ tespit etmemiştir (Independent, 10.05.2016). İkincisi Ansbach intihar bombası olayıdır. Suriyeli bir mülteci, bir şarap barı önünde kendini patlatmış ve on beş sivil yaralamıştır. Failin cep telefonunda İslam Devleti'ne bağlılık mesajı bulunmuştur (The Telegraph, 24.07.2016). Üçüncüsü Münih alışveriş merkezi saldırısıdır. Sosyal medyada ücretsiz hamburger vaadiyle kurbanları toplayan David Ali Sonboly dokuz kişiyi öldürmüş, otuz beş kişiyi yaralamış ve sonrasında intihar etmiştir. Sonboly'nin geçmişinde akran zorbalığı ve iki aylık ruh sağlığı merkezinde yatış öyküsü mevcuttur (BBC, 24.07.2016). Dördüncüsü Reutlingen pala saldırısıdır. Suriyeli bir sığınmacı bir kadını öldürüp iki kişiyi yaralamış, olay sonrasında IŞİD yanlısı içerik paylaşılmış olsa da resmi makamlar terör bağlantısı saptamamıştır (Reuters, 25.07.2024). Bu dört vaka, örgütsel hiyerarşi olmaksızın bireysel radikalleşmenin dinî sloganlardan kişisel öfke patlamalarına kadar uzanan geniş bir motivasyon yelpazesine dayanabileceğini göstermektedir.

2024 yılında Belçika'da meydana gelen iki olay, saldırı yöntemlerindeki sadeliğe karşın ideolojik söylemin belirginliğini ortaya koymuştur. Charleroi'de elindeki pala ile “Allahu Ekber” diye bağırarak iki polis memurunu yaralayan saldırgan olay yerinde öldürülmüştür (CNN, 06.08.2024). Brüksel'in Uccle banliyösünde bir otobüs durağında üç kişiyi yaralayan kadın ise polis tarafından vurularak etkisiz hâle getirilmiştir (Ibtimes, 22.08.2016). Her iki olayda da faillerin örgütsel bağdan ziyade bireysel radikalleşme eğrisi öne çıkmıştır.

2016 yılında Ohio State Üniversitesi kampüsündeki saldırıda Abdul Razak Ali Artan, kalabalığa aracıyla çarpıp kasap bıçağı ile çevredekilere saldırmış, polis müdahalesiyle öldürülmüştür. Artan'ın eylem öncesi sosyal medya hesabında “yalnız kurt” kavramına atıfla “kaynama noktasına” ulaştığını beyan ederek Enver el-Evlaki'yi ilham kaynağı gösterdiği belirlenmiştir (NBC News, 28.11.2016). Bu vaka, çevrimiçi radikalleşmenin hızlandırıcı rolünü ve karizmatik radikal vaizlerin etkisini vurgulamaktadır.

Avustralya'da iki ayrı olay ise hem ruh sağlığı sorunlarının hem de küresel cihatçı propagandanın etkisini ortaya koymuştur. Sidney'de şizofreni tanısı almış bir fail, köpek gezdiren komşusuna bıçakla saldırmış ve saldırı sırasında “Allah-u Ekber” diye bağırıştır. Bir diğer olayda, Fransız bir fail “Allah-u Ekber” nidaları eşliğinde İngiliz bir kadın gezgini öldürmüş, iki kişiyi yaralamış ve polis tarafından vurulmuştur (Gallagher, 2017, s. 69). Her iki saldırıda da faillerin sosyal medyada yalnız kurt eylemlerine dair içerikleri sıkça paylaştığı tespit edilmiştir.

Birleşik Krallık'ta Thomas Mair, Avrupa Birliği referandumundan hemen önce Milletvekili Jo Cox'u “Önce Britanya” diyerek silahla vurup bıçaklayarak öldürmüştür; evinde aşırı milliyetçi ve ırkçı literatür yüklü bir arşiv bulunmuştur (BBC News, 23.11.2016). Aynı yıl Londra'da paranoid psikoz tanısı konan bir fail, gözaltı sonrası yaşadığı “aşağılama” hissiyle tetiklenerek bir süpermarket

otoparkında dört kadını bıçaklamıştır (The Guardian, 04.11.2016). Bu vakalar, aşırı sağ ideolojinin bireysel mağduriyet anlatılarıyla birleşerek şiddeti meşrulaştırabileceğini göstermektedir.

Vakalar ülke, ideoloji ve saldırı taktiği farklılıkları sergilese de ortak bir dizi dinamik öne çıkmaktadır: (i) çevrim içi radikalleşmenin hızlandırıcı etkisi, (ii) kişisel travmaların ideolojik çerçevelerle birleşmesi, (iii) akıl sağlığı sorunlarının radikal şiddet kararına eşlik etmesi ve (iv) düşük maliyetli, kolay erişilebilir araçlarla (bıçak, araç, ev yapımı bomba) yüksek yankı uyandırma hedefi. Bu bulgular, yalnız kurt terörizminin öngörü zorluğunu artırdığını ve çok disiplinli erken uyarı sistemlerine ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır.

İnternet ve Sosyal Medyanın Yalnız Kurt Saldırılarındaki Rolü

Dijital çağın sunduğu sınırsız bağlantı imkânı, bilgiyi tarihte görülmemiş bir hızda dolaşıma sokarak kitleleri harekete geçirme potansiyelini köklü biçimde dönüştürmüştür. İnternetin ve sosyal medyanın sağladığı bu hız, terör örgütleri için propaganda üretimi, radikalleşme süreçlerinin beslenmesi ve yeni üyeler kazanılması için vazgeçilmez bir araç seti hâline gelmiştir. Günümüzde bilgi teknolojilerinin egemenliğinde yaşanan dijitalleşme, devletlere stratejik fırsatlar sunarken aynı zamanda yeni tehdit vektörleri yaratmaktadır. Bu durum, terörizmin de benzer biçimde çevrimiçi imkânları seferber ederek etki alanını genişletmesine zemin hazırlamıştır (Sururi, 2024, ss. 86-87).

Çevrimiçi ortamlarda radikal kimlik inşası, yalnız kurt fail için yalnızca iletişim kolaylığı değil aynı zamanda fiziki bir örgütlenme ağının yokluğunu ikame eden varoluşsal bir alan sunar. Spaaij ve Hamm (2015, s.175), dijital mecraların bireysel failer açısından olduğunu, çevrimiçi toplulukların sembolik aidiyet duygusunu pekiştirdiğini vurgulamaktadır. Bu perspektiften bakıldığında internet, basit bir taşıyıcı olmaktan ziyade radikalleştirici etkileşimlerin yeşerdiği önemli bir sosyal mekân niteliği kazanmaktadır.

Sosyal medya platformları, herhangi bir teknik engelle karşılaşmadan kullanıcıların çift yönlü etkileşim kurabildiği, görsel ve işitsel içeriklerle yoğun duygusal yankı üretebildiği bir sahadır. Terör örgütleri, denetimi görece zayıf bu mecraları kitleleri etkileme, korku atmosferi yaratma ve ideolojik çerçeveyi yayma amacıyla yoğun olarak kullanmaktadır. Algoritmik içerik dağıtımı, radikalleştirici materyallerin kısa sürede geniş kitlelere ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. Bireyler, benzer düşüncelere sahip aktörlerle hızla buluşarak eylem planlarını koordine edebilmektedir. Böylece güvenlik kurumlarının tehditleri erkenden tespit etme ve önleme kabiliyeti ciddi biçimde sınanmaktadır (Martin, 2017, s.100).

İnternetin sağladığı erişim imkânları, bomba yapımından otomatik silah kullanımına kadar geniş bir yıkıcı bilgi setini radikalleşen bireyin birkaç tık ötesine taşımaktadır. Yalnız kurt failer, propaganda üretme, veri madenciliği yaparak bilgi toplama ve mali kaynak yaratma gibi nedenlerle sosyal medyayı yoğun biçimde tercih etmektedir. Çevrimiçi etkileşim, bu bireyler için adeta bir sosyalleşme deneyimi sunmakta ve potansiyel saldırganların eylem motivasyonunu artırmaktadır (Karaağaç, 2020, ss.182-184).

Yalnız kurt tehdidi etrafında şekillenen güvenlik rejimleri, çoğu zaman medya tarafından üretilen korku anlatılarıyla beslenir. Bunun sonucunda siyasal karar vericiler kamuoyunun endişelerine hızla yanıt verme zorunluluğu hissederek güvenlikleştirme söylemleri geliştirir ve gözetim ağlarını genişleten, dijital takip sistemlerini kurumsallaştıran ve ifade alanını daraltan düzenlemelere yönelir. Jules, Crumley-Effinger ve McGallagher bu süreçte mahremiyet hakkı ile düşünce ve ifade özgürlüğünün sessizce aşındığını, güvenlik adına olağanlaştırılan istisnai önlemlerin liberal-demokratik normları geri dönüşü zor biçimde erozyona uğrattığını hatırlatmaktadır. Dolayısıyla internet ve sosyal medya, yalnız kurt teröristlerinin radikalleşme ve operasyonel

kapasitesini artırırken, aynı zamanda devletlerin güvenlik-özgürlük dengesini yeniden tanımladığı kritik bir mücadele alanı hâline gelmektedir (Jules vd., 2024, s.143).

Genel Değerlendirme ve Sonuç

Bu çalışma, yirmi birinci yüzyılın en müphem ve öngörülmesi güç güvenlik tehditlerinden biri olan yalnız kurt terörizmini sosyo-psikolojik, teknolojik ve toplumsal boyutlarıyla ele alarak literatürdeki parçalı bilgi birikimine bütüncül bir katkı sunmayı amaçlamıştır. Geleneksel hiyerarşik örgütlenmelerden farklı olarak bireysel hareket eden bu failer, sosyal medya ile internetin hızlandırıcı etkisi sayesinde kısa sürede operasyonel kapasiteye ulaşmaktadır. Bu durum hem güvenlik kurumlarının tespit-önleme döngüsünü zorlaştırmakta hem de toplumsal huzuru geniş çerçevede tehdit etmektedir.

Araştırmanın bulguları, yalnız kurt terörizminin yükselişinde dört temel değişkenin öne çıktığını göstermiştir: (i) bireyin sosyo-psikolojik kırılganlıkları ve kimlik krizleri, (ii) toplumsal dışlanma deneyimleri, (iii) dijital platformların radikalleştirici rolü ve (iv) ideolojik-dinsel ya da politik hoşnutsuzlukların kişisel şikâyetlerle eklemlenmesidir. Literatür ve vaka analizleri, sosyal izolasyonun ve kronik ruh sağlığı sorunlarının radikalleşme patikasını hızlandırdığını göstermektedir. Faillerin çoğunlukla erkek, genç-yetişkin, işsiz veya istikrarsız istihdam koşullarına sahip bireyler olduğu görülmektedir.

Bu bulgular, araştırmanın giriş kısmında ortaya konan “yalnız kurt eylemlerini tetikleyen sosyo-psikolojik etmenler nelerdir?” sorusuna doğrudan yanıt sunmaktadır. Çalışmanın varsayımı olan “ideolojik motivasyondan önce sosyal dışlanma, kimlik krizi ve dijital telkinin belirleyici olduğu” önermesi, incelenen örnek olaylarda koşullu biçimde doğrulanmıştır. Münih, Ohio State ve Charleroi vakaları, bireysel kırılganlıkların dijital ağlarda ideolojik çerçeveye birleştiğinde eylem kararını hızlandırdığını göstermiştir. Dolayısıyla araştırmanın temel çıkarımı, yalnız kurt radikalleşmesinin duygusal boşluk ve aidiyet krizinin dijital bağlamda ideolojik biçim kazanmasıyla açıklanabileceğidir.

İnternet ve sosyal medya, sadece motivasyonel değil aynı zamanda operasyonel düzlemde de belirleyici bir rol üstlenmiştir. Çevrimiçi ekosistem, radikal içeriklere düşük eşikli erişim sağlamaktadır. Böylece saldırı planlarının gizliliğini perçinlemekte ve izole bireylere sembolik aidiyet duygusu sunarak eylem saikini pekiştirmektedir. Buna karşın literatür, kavramsal netlikten ve sağlam vaka tipolojilerinden hâlen yoksundur. Spaaij ve Hamm’ın da vurguladığı gibi, alandaki dağınıklık hem politika yapıcılar hem de güvenlik aktörleri için strateji üretimini zorlaştırmaktadır (Spaaij ve Hamm, 2015, s.175).

Yalnız kurt eylemleri düşük maliyetli, kısıtlı lojistik imkanlarına sahip ve amatör nitelikte görünse de rastgele hedef seçimi ve yüksek toplumsal yankı potansiyeli nedeniyle derin güvenlik açıkları doğurmaktadır. Bu gerçeklik, mevcut güvenlik politikalarının çok katmanlı ve proaktif bir yaklaşımla yeniden kurgulanmasını gerektirir. Araştırmanın ortaya koyduğu somut öneriler şu başlıklar altında toplanabilir:

- Toplumsal bağışıklık: Hoşgörü ve farkındalık odaklı programların yaygınlaştırılması, radikalleşme döngüsünü besleyen sosyal dışlanmayı kıracaktır.
- Dijital içerik yönetimi: İnternet ve sosyal medya platformlarının radikalleştirici içerikler bakımından daha etkin gözetimi, tehdit sarmalını daraltacaktır.
- Psikososyal destek: Dışlanma yaşayan bireylere yönelik ruh sağlığı hizmetlerinin erişilebilir kılınması, krizin erken evrede yakalanmasını olanaklı kılacaktır.

- Entegrasyon politikaları: İzolasyon hissini azaltacak, toplumsal aidiyeti güçlendirecek bütünleştirici sosyal programlar, potansiyel faillerin radikal topluluklara yönelimini engelleyecektir.

Bu güvenlik mimarisinin başarıyla inşa edilebilmesi, yalnız kurt olgusunu tekil bir kriminal sorun değil çok katmanlı bir toplumsal gerçeklik olarak kavrayan disiplinlerarası iş birliğine bağlıdır. Kriminoloji, psikoloji, güvenlik çalışmaları, sosyoloji, uluslararası ilişkiler ve iletişim çalışmaları arasında kurulacak müşterek araştırma hatları ile bireysel radikalleşmenin duygusal haritasını, çevrimiçi ağların mimarisini ve kamusal söylemin güvenlikleştirme pratiklerini eşzamanlı olarak analiz edebilmelidir. Böyle bir sentez, yalnız kurt eylemlerinin toplumsal köklerini görünür kılacak, güvenlik politikasının da reaktif reflekslerden proaktif öngörü kapasitesine geçişinin zeminini hazırlayacaktır.

Bununla birlikte yöntemsel çoğulluğun etik bir duyarlılıkla desteklenmesi elzemdir. Dijital gözetim araçlarının “her şeyi gören panoptik” cazibesine kapılmaksızın, bireysel mahremiyet ile kamusal güvenlik arasında adil bir denge tutturmak çağdaş demokrasilerin en önemli sınavıdır. Aşırı güvenlikçi düzenlemeler, kısa vadede caydırıcılık sağlasa da uzun vadede demokratik dokuyu aşındırarak terörün doğrudan hedeflemediği temel özgürlük alanlarında onarılması güç çatlaklar oluşturabilir. Dolayısıyla politika yapıcılarının, her yeni teknolojik müdahalelerde platform kapatmak, gözetim toplumu kurmak yerine çözümün demokratik maliyetini değerlendirmesi gerekmektedir.

Yalnız kurt terörizmi, küresel ölçekte hızla dönüşen güvenlik manzarasının hem aynası hem de katalizörüdür. Toplumsal dışlanma, dijital radikalleşme ve ideolojik öfke kümeleri, belirsizlik çağının kıyılarında yeni şiddet formları inşa ederken akademiye, sivil topluma ve politika üreticilerine düşen görev korkunun sesine teslim olmadan eleştirel aklın imkânlarını genişletmektir. Ancak bu şekilde, bireysel travmaları kitlesel felaketlere dönüştüren döngü kırılabilir ve güvenlik siyaseti, insan onurunu merkeze alan ahlaki bir ufka kavuşabilir.

Çalışmanın bulguları, McCauley ve Moskaleiko’nun bireysel radikalleşme modelini günümüz dijital çağının hızlandırıcı unsurlarıyla birleştirerek genişletmektedir. Bu açıdan makale, bireysel psikodinamikleri çevrim içi etkileşim ve toplumsal dışlanma ekseninde yeniden yorumlayarak, literatürdeki teorik modeller arasında bir köprü işlevi üstlenmektedir. Ayrıca “yalnız kurt” fenomenini, bireysel patolojiye indirgemeyen, çok katmanlı bir sosyal psikoloji ve güvenlik perspektifinde konumlandırmasıyla mevcut çalışmalardan ayrılmaktadır.

Yalnız kurt metaforu, hayvanlar dünyasından alınsa da sosyal bilimlerde karmaşık ve çok katmanlı bir anlama sahiptir. Doğada yalnız kurt, çoğu zaman bir kahraman değil, sürüsünden dışlanmış, yaşlı ya da kendi grubuna uyum sağlayamamış bir bireydir. Bu yalnızlık, romantik bir bağımsızlık idealinden ziyade dışlanmanın ve zorunlu bir tecridin sonucudur. Ne var ki güvenlik söylemleri ve medya anlatıları bu figürü zamanla kahramansı bir kimliğe büründürmüş, sistem karşıtlığı ile bireysel güç arayışını harmanlayarak potansiyel failler için cazip bir kimlik sunmuştur. Halbuki yalnız kurt eylemciliği, çoğu durumda sosyal bağların kopması, kimlik arayışı ve psikolojik kırılmalarla şekillenen patolojik bir yalnızlığa işaret eder. Dolayısıyla kurtun alfa özelliğinden ziyade toplumsal aidiyet kaybına işaret etmek için tercih edilmiştir (Danzell ve Maisonet Montañez, 2015, s.140).

Ancak yine de Yalnız kurt terörizmi olarak ifade edilen “lone wolf” kavramının, psikolojik açıdan sorunlu bireyler üzerinde yanlış ve tehlikeli bir cazibe etkisi yaratma riski bulunduğunu da belirtmek gerekir. Literatürde ve medyada yaygın şekilde kullanılan bu ifade, aslında doğrudan bir kahramanlık mitini çağrıştırmakta ve faillerin eylemlerini romantize ederek onları toplumdan yalıtılmış kahraman figürler olarak yeniden inşa etmektedir. Böylece, şiddet eylemlerini gerçekleştiren bireylerin zihninde, toplumsal dışlanmışlık ve psikolojik bozukluklarla harmanlanmış bir tür dramatik varoluş biçimi ortaya çıkmaktadır. Bu durum, potansiyel faillerin zihninde eylemlerini meşru ve değerli

görmelerine yol açabilecek bir kahramanlık söylemi oluşturmakta ve yeni saldırılar için teşvik edici bir unsur olarak işlemektedir. Bu bağlamda, “yalnız kurt terörizmi” ifadesinin yerini daha olumsuz ve küçümseyici bir söyleme bırakması gerektiği açıktır. Akademik literatür ve medya söylemleri, terör eylemlerini tanımlarken faillerin kişiliklerini yücelten metaforlar yerine, eylemlerin yıkıcılığını ve faillerin psikolojik patolojilerini vurgulayan, itibarsızlaştırıcı kavramlar üretmelidir. Böylece, terör eylemlerine yönelen bireylerin, şiddet dolu eylemlerini kahramanlık veya üstünlük sembolü olarak algılamalarının önüne geçilebilir. Leena Malkki’nin “çaresiz kaybedenler” ifadesi gibi itibarsızlaştırıcı ve özendirici olmayan ifadeleri tercih etmek önemlidir. Terör eylemlerinin tanımlanmasında dilin gücü göz ardı edilmemelidir. Failin psikolojik doyumunu azaltan ve suçun gerçek boyutunu gözler önüne seren eleştirel ve sorumlu bir dil tercih edilmelidir. Bu dilsel değişim, yalnızca akademik bir tercih değil aynı zamanda toplumsal güvenliği doğrudan ilgilendiren etik bir sorumluluk olarak değerlendirilmelidir.

Kaynakça

- Aras, H. (2023). Terörizmi Özneleri Üzerinden Anlamak: Terörle Mücadele Kanunu İçin Bir Tanım Önerisi. *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2), 605-633.
- Bağış, Ü. (2021). Tek Aktörlü Terörizm: Yalnız Kurt Saldırıları. Erişim adresi: <https://www.teram.org/Icerik/tek-aktorlu-terorizm-yalniz-kurt-saldirilari-167> (Erişim Tarihi: 05.12.2024).
- BBC News. (23.11.2016). Thomas Mair: Extremist loner who targeted Jo Cox. <https://www.bbc.com/news/uk-38071894> (Erişim Tarihi: 12.12.2024).
- BBC News. (24.07.2016). Munich shooting: David Sonboly 'planned attack for year'. <https://www.bbc.com/news/world-europe-36878436> (Erişim Tarihi: 12.12.2024).
- CNN. (06.08.2016). Machete-wielding man attacks 2 Belgian police officers. <https://edition.cnn.com/2016/08/06/europe/belgium-police-attack/index.html> (Erişim Tarihi: 08.12.2024).
- Crenshaw, M. (1981). The causes of terrorism. *Comparative Politics*, 13(4), 379–399. <https://doi.org/10.2307/421717>
- Danzell, O. E., ve Maisonet Montañez, L. M. (2015). Understanding the Lone Wolf Terror Phenomena: Assessing Current Profiles. Editörler: M. R. Habermeld, A. Hassell & A. Clarke, *Terrorism: Strategic and Methodological Approaches* İçinde (ss. 137–147). Springer.
- Doğan, B. (2020). *Terörizmin Uluslararası Hukuktaki Yeri, Değişen Boyutları ve El-Kaide Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duyvesteyn, I. (2004). How new is the new terrorism?. *Studies in Conflict & Terrorism*, 27(5), 439-454.
- Gallagher, M. J., (2017). The 2016 ‘Lone Wolf’ tsunami - is Rapoport’s ‘religious wave’ ending?. *Journal of Strategic Security*, 10(2), 60-76.
- Ganor, B. (2021). Understanding the motivations of “Lone Wolf” Terrorists”. *Perspectives on Terrorism*, 15(2), 23-32.
- Gill P, & Horgan J, ve Deckert P. (2014). Bombing alone: tracing the motivations and antecedent behaviors of lone-actor terrorists. *Journal of Forensic Science*, 59(2), 425-435.

- Gofas, A. (2012). 'Old' vs. 'New' Terrorism: What's in a Name?. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 8(32), 17-32.
- Gözlek, O. ve Narmanlıoğlu, H. (2023). Dijital terör eğitimi: Inspire dergisi örneği. 1. Uluslararası Trakya Bilimsel Araştırmalar Kongresi, (2023 Mayıs 27-28). Edirne, Türkiye. ISARC Yayınları.
- Hoffman, B. (2006). *Inside terrorism*. Columbia: Columbia University Press.
- Ibtimes. (22.08.2016). *Brussels Knife Attack In Uccle Reported As Police Arrest Female Suspect In Belgium*. <https://www.ibtimes.com/brussels-knife-attack-uccle-reported-police-arrest-female-suspect-belgium-2405281> (Erişim Tarihi: 13.12.2024).
- Independent. (10.05.20216). Munich knife attack: Man who killed one and injured three in stabbing at Grafing station 'has no terrorist links'. <https://www.independent.co.uk/news/world/europe/munich-grafing-station-sbahn-stabbing-knife-attack-suspect-no-islamist-terrorist-links-isis-a7022546.html> (Erişim Tarihi: 12.12.2024).
- Jules, T. D., Crumley-Effinger, M., ve McGallagher, S. (2024). The rise in lone wolf attacks: Myth or reality? Editörler: S. N. Romaniuk, A. Roul, P. Fabe, & J. Besenyő. *Handbook of Terrorist and Insurgent Groups: A Global Survey of Threats, Tactics, and Characteristics* İçinde (ss. 137–147). Springer.
- Karaağaç Y. (2020). Yeni Tehdit Algılamaları Işığında Yalnız Kurt Terörizmi ve Sosyal Medya İlişkisi. Editör: Darıcılı, A.B., *Güvenlik, Teknoloji ve Yeni Tehditler* içinde (ss. 175-192). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kurt, S., ve Kaya, O. (2022). “Yeni terörizm” bağlamında bir manipülasyon aracı olarak terör örgütlerinin sosyal medya kullanımı: DAEŞ örneği. *Düşünce Dünyasında Türkiz*, 12(59), 207-228.
- Laqueur, W. (2001). *A history of terrorism*. New Jersey: Transaction Publishers.
- Leenaars, J. ve Reed, A. (2016). *Understanding Lone Wolves:: Towards a Theoretical Framework for Comparative Analysis*. International Centre for Counter-Terrorism
- Martin, G. (2017). *Terörizm: kavramlar ve kuramlar*. (Çev.: İ. Çapcıoğlu ve B. Metin). Ankara: Adres Yayınları.
- McCauley, C., & Moskalkenko, S. (2011). *Friction: How radicalization happens to them and us*. New York: Oxford University Press.
- McCauley, C., Moskalkenko, S., & Van Son, B. (2013). Characteristics of lone-wolf violent offenders: A comparison of assassins and school attackers. *Perspectives on Terrorism*, 7(1), 4–24.
- Moskalkenko, S., ve McCauley, C. (2011). The psychology of lone-wolf terrorism. *Counselling Psychology Quarterly*, 24(2), 115–126. <https://doi.org/10.1080/09515070.2011.581835>
- NBC News. (28.11.2016). Suspect identified in Ohio State Attack as Abdul Razak Ali Artan. <https://www.nbcnews.com/news/us-news/suspect-dead-after-ohio-state-university-car-knife-attack-n689076> (Erişim Tarihi: 14.12.2024).
- Novenario, C. M. I. (2016) Differentiating Al Qaeda and the Islamic State Through Strategies Publicized in Jihadist Magazines. *Studies in Conflict & Terrorism*, 39(11), 953-967.

- Reuters. (25.07.2016). Syrian refugee in Germany arrested after killing woman in machete attack. <https://www.reuters.com/article/world/syrian-refugee-in-germany-arrested-after-killing-woman-in-machete-attack-idUSKCN1040SO/> (Erişim Tarihi: 15.12.2024).
- Spaaij, R., ve Hamm, M. S. (2015). Key issues and research agendas in lone wolf terrorism. *Studies in Conflict & Terrorism*, 38(3), 167–178. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.986979>
- Süruri, H. (2024). Terörizmin beşinci dalgası ekseninde teknolojik dalga ve dijital terörizm. *Terörizm ve Radikalleşme Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 69-95.
- The Guardian. (04.11.2016). Man found guilty of Hampton supermarket car park stabbings. <https://www.theguardian.com/uk-news/2016/nov/04/hampton-sainsburys-supermarket-car-park-stabbings-ethem-orhon-found-guilty> (Erişim Tarihi: 06.12.2024).
- The Telegraph. (24.07.2016). Ansbach explosion: Syrian refugee bomber was due to be deported, as country faces calls to review refugee policy. <https://www.telegraph.co.uk/news/2016/07/24/one-dead-and-ten-injured-after-restaurant-blast-in-german-city-o/> (Erişim Tarihi: 12.12.2024).
- Tomasiewicz, J. (2022). The ideological component in 21st century terrorism. *Studia Politologiczne*, (63), 135–153. <https://doi.org/10.33896/SPolit.2022.63.8>
- Tucker, D. (2001). What is New about the New Terrorism and How Dangerous is It?. *Terrorism and Political Violence*, 13(3), 1–14. <https://doi.org/10.1080/09546550109609688>
- Zierhoffer, D.M. (2014). Threat Assessment: Do Lone Terrorists Differ from Other Lone Offenders?. *Journal of Strategic Security*, 7(3), 48-62.